BERLINGSKE
FREDAG 11. APRIL 2025

ULRIK BIE

Analyse. På trods af Donald Trumps udsættelse af en »gengældelsestold« kender vi ikke hans næste træk. Det er en uacceptabel situation for de europæiske lande, men i stedet for at råbe højt læner EU sig op ad en vigtig allieret i Washington.

Europas strategi mod Trumps toldmur er måske genial

Det kan godt være, at aktiemarkederne drager et lettelsens suk, men Donald Trumps handelskrige mod alt og alle er på ingen måde forbi.

Beslutningen om at trykke på pauseknappen i den lille del af den samlede toldmur, der hedder »gengældelsestold«, ændrer ikke ved realiteterne.

At der fortsat er 25 procent told på stål, aluminium og biler.

At der fortsat er ti procent generel told.

At handelskrigen med Kina er optrappet til et farligt niveau, hvor Trump sagtens kan antage en »enten er du med os eller mod os«-holdning, der vil forsøge at tvinge andre vestlige lande ind i hans krig.

At hele den globale økonomi og internationale samfund styres af humørsvingningerne hos en enkelt mand, der lige nu er en såret alfahan.

Alt, hvad der gjaldt før, gælder også nu. Og der er intet ændret ved andre dele af Trumps politik - hverken på hjemmefronten eller i forhold til omverdenen. Tværtimod har en såret alfahan nu behov for at vise styrke.

I Europa kommer der også mange udmeldinger om, at vi skal slå hårdt igen på det, som er en helt uretfærdig karakteristik af det økonomiske forhold mellem EU og USA. Men der sker ikke særlig meget. I hvert fald ikke på overfladen.

Det kan ligne svaghed, men er det nu også det? Eller er EU bare virkelig gode til at håndtere den nuværende situation? Faktisk ser den europæiske strategi ret genial ud, men i sidste ende vil det afgørende bevis være, om Trumps toldmur bliver revet ned. Hele muren.

Langsommeligheden i EUs reaktion handler naturligvis delvist om, at EU er 27 lande, der alle har meget forskellige interesser - både i forhold til produktion og handel, og hvor meget man vil være venner med Trump ligegyldigt hvad. Ungarn stemte således imod det seneste modtræk til Trumps told.

Men i etableringen af sanktioner mod Rusland efter invasionen af Ukraine viste EU et tempo og en handlekraft som aldrig før. Man kan altså godt.

EU har vist en klar vilje til at forhandle uden at gå på kompromis med vores grundlæggende værdier eller lægge os fladt ned. Torsdag meddelte EU-Kommissionens formand, Ursula von der Leyen, at EU også sætter sin nye modtold på pause, selvom den er et svar på Trumps told på stål og aluminium, der ikke er forsvundet.

Allerede før Trump stod med toldtavlerne, havde EU foreslået nultold på industrivarer. Det lod man sive med en helt fantastisk timing - nemlig lige efter at præsident Trumps bedste ven, Elon Musk, havde foreslået det samme. Musk er noget i totterne på Trumps handelsrådgiver, Peter Navarro, der er chefarkitekten bag toldmuren. Og som slet, slet ikke ønsker forhandlinger om noget som helst.

Lige nu ser det ud til, at USAs finansminister, Scott Bessent, har fået en mere fremtrædende rolle i stedet for Navarro og erhvervsminister Howard Lutnick, der tilsammen har hovedæren for handelskaoset. Men vi ved også, at Trump hele tiden skifter balancen mellem rådgiverne, så ingen får for stor magt.

EUs udmelding om nultold har skabt et pres i Washington, for her er der jo et helt konkret forslag, som vil skabe mere samhandel og velstand. Trumps trofaste støtte, senator Mike Lee, opfordrede da også præsidenten til at »tage ja for et svar«. Det var præcis det, som EU ønskede at opnå.

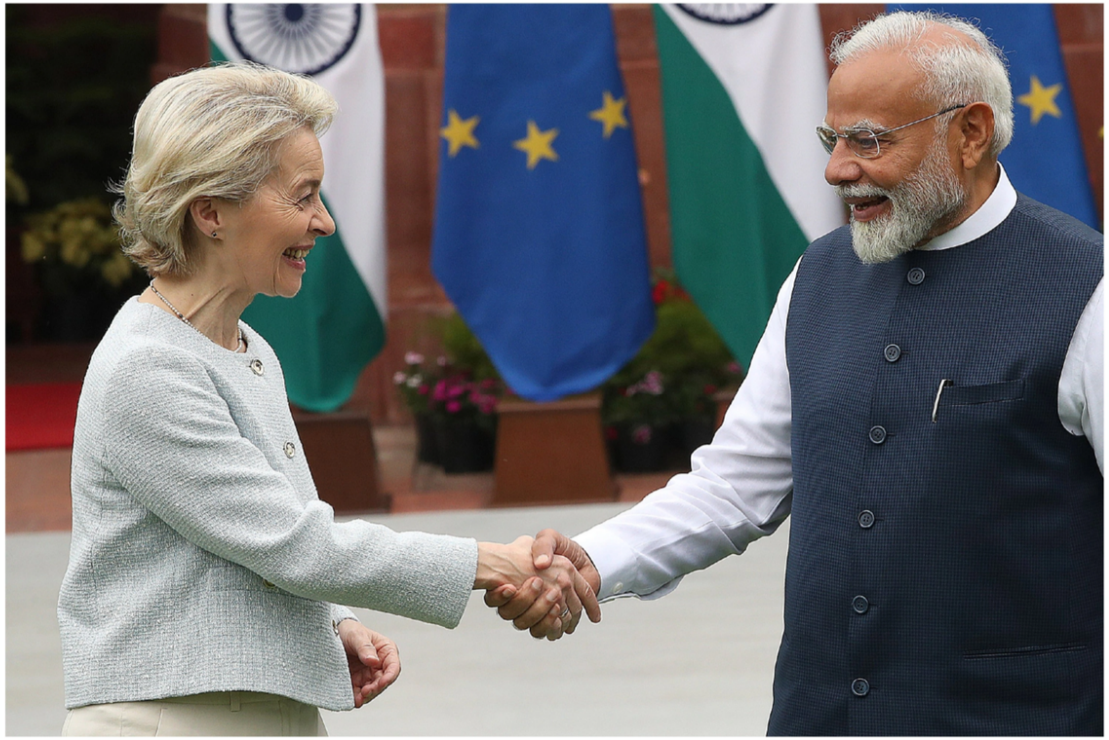
Det er dog også et forslag, der ikke rigtigt har gang på jord. Trump ønsker indædt at have produktionen af stål og aluminium tilbage på amerikansk jord, og det vil en aftale med EU modarbejde. Og så er han fikseret på biler. EU har en told på biler på ti procent. USAs er på 2,5 procent. Men den er til gengæld på 25 procent på pickup-trucks og de store SUVer. Det taler Trump aldrig om.

Toldfri handel med biler vil være en drøm for EU-landene.

Trump krævede så, at EU køber amerikansk naturgas for 350 milliarder dollar - et tal, der som alt andet fra Trump er grebet ud af den blå luft. Også her har EU inviteret til forhandlinger.

Det har længe været helt oplagt, at et øget køb af naturgas fra USA vil være en del af løsningen. USA er allerede blevet EU-landenes største leverandør af flydende naturgas, mens Norge er den største samlede leverandør. Gaslagrene er tomme efter en kold vinter - og ved årsskiftet lukkede gasleverancer fra Rusland gennem Ukraine.

Vi skal altså købe meget mere gas fra USA - ikke mindst i år, hvilket har den heldige sidegevinst, at Trump hurtigt kan se resultater.

»Det handler om at tiltrække og fastholde talenter for at fremme europæisk innovation. Her har Europa fået en kæmpe hjælpende hånd fra Trumps korstog mod diversitet og de amerikanske univ[redacted] forskningsbudgetter.«

Det er modsat den aftale, som Trump indgik med Kina i 2019 om forøget køb, hvor der ikke skete noget. Sidste år købte EU amerikansk naturgas for omkring 15 milliarder euro svarende til godt 112 milliarder kroner.

Det er lidt bavlet med en sådan aftale, da det både er private, der sælger, og private, der køber. Men EU har siden 2023 haft en facilitet til at købe naturgas i fællesskab, som kan bringes i spil.

Trump har ophævet tidligere præsident Joe Bidens forbud mod at bygge nye eksportfaciliteter, men sådanne anlæg er enormt dyre og giver kun mening, hvis man kan være sikker på, at der rent faktisk er kunder for lange leveringskontrakter; så er man sådan set ligeglad med, om en europæisk køber sender gassen til EU eller omdirigerer til en køber, der vil betale mere.

En 20-årig kontrakt med levering af, hvad der til dagens priser er 15 milliarder euro, giver 300 milliarder dollar. Altså et stort tal, der måske kan få os på vejen mod noget, som Trump mener er »fænomenalt« nok til at ville indgå en aftale. Men vi er slet ikke færdige endnu.

Den gigantiske oprustning, som EU-landene lige nu med rekordfart er i gang med, vil kræve flere køb af amerikanske våben. Også selvom vi ikke har lyst. Herhjemme har forsvarsminister kommer til at købe flere F-35-fly.

Leveringen af fly sendte i efteråret vores handelsbalance med USA i minus, så det er noget, der fylder i regnskabet. Også her kan vi gøre en dyd ud af nødvendigheden og aftale køb af våben over de kommende år for et enormt beløb. Vi behøver ikke at fortælle, at mange våbenkøb har indbyggede modkøbsaftaler, så USA også vil importere mere fra EU.

Så når Trump på et tidspunkt også kræver det, så står vi klar og siger ja tak. Altså en forhandling med tre vigtige brikker. Den europæiske drøm om nultold på industrivarer og så store køb af naturgas og våben.

Den helt store knast er landbrugsområdet, som både Trump og mange af hans ministre elsker at fremhæve. Det er de høje europæiske fødevarestandarder, der fungerer som tekniske handelshindringer. Her bliver der ikke givet ved dørene. Også fordi europæiske landmænd slet ikke har lyst til øget konkurrence fra de enorme fabrikslignende produktionsforhold i USA.

Det er altid en åbning for landbrugsvarer, der står i vejen for EUs handelsaftaler. Det er også det, der er knasten i forholdet til de sydamerikanske Mercosur-lande - Argentina, Brasilien, Paraguay og Uruguay.

Det bringer os til de andre vigtige brikker i den europæiske strategi: Det handler om planen for afbureaukratisering og deregulering, der har fået ny næring med et ambitiøst tysk regeringsprogram for effektivisering og digitalisering.

Det handler om at tiltrække og fastholde talenter for at fremme europæisk innovation. Her har Europa fået en kæmpe hjælpende hånd fra Trumps korstog mod diversitet og de amerikanske universiteter og forskningsbudgetter.

Det handler om store fælles investeringer i infrastruktur. Den tyske regering har en ambition om en markant nedbringelse af energipriserne, hvilket er helt afgørende for den europæiske konkurrenceevne.

Det handler om meget mere frihandel. Vi udvider samarbejdet med Canada og Mexico. Der er fremskridt i forhandlingerne med Indien, der på rygtebasis vil gå med til at sætte tolden på europæiske biler ned fra over 100 procent til noget, der ligner en våd drøm for europæiske bilproducenter - et helt nyt marked med en enorm middel- og overklasse.

Det sidste tekniske arbejde med Mercosur-aftalen er snart færdig og vil blive sendt til ratificering inden sommer. Her har Ursula von der Leyen, også fået hjælp fra Donald Trump. Efter toldmuren blev annonceret, har østrig droppet sin modstand. Det bliver fortsat sværere for Frankrig at finde et blokerende mindretal.

Endelig er EU på talefod med Kina. Her vil EU - i høflige vendinger - kræve, at Kina sætter en stopper for den syndflod af varer, som skulle have været solgt i USA og nu vil søge til det europæiske marked. En frivillig eksportbegrænsning. Vi skal for alt i verden ikke trækkes ind i noget, der ligner Trumps endelige opgør med Kinas præsident, Xi Jinping.

Og så er der den sidste og vigtigste årsag til, at EU forsøger at kramme Trumps toldkrig ihjel.

Trump er blevet tvunget af de finansielle markeder til at tage det en smule mere med ro i optrapningen af toldkrigen. Både af faldet i aktiemarkedet, men måske mere af markedet for amerikanske statsobligationer, der slet ikke har fungeret som en sikker havn i turbulente tider.

Stigende statsrenter vil ødelægge USAs økonomi - og Trump er på vej med store ufinansierede skattelettelser.

Når glædesstøvet har lagt sig, er det politiske og erhvervsmæssige pres for, at Trump indgår en god aftale med EU, enormt. Derfor har EU en vigtig allieret i kampen for at rive Trumps toldmur helt ned.

Tiden.

Altså krammer vi og indbyder til forhandlinger. Alt imens vi gør os klar til at svare igen på Trumps toldkrig, hvis strategien ikke virker.

Ulrik Harald Bie er Berlingskes økonomiske redaktør

EU-Kommissionens formand, Ursula von der Leyen, tog i slutningen af februar hele kommissionen med til Indien, hvor den blandt andet mødtes med premierminister Narendra Modi. Foto: Harish Tyagi/EPA/Ritzau Scanpix